

Sammanfattning

Livsmedelsverket genomför s.k. kedjeauditeringar i hela kedjan för myndighetstillsyn. Syftet med auditeringarna är att förbättra myndighetstillsynen.

Växtskyddsförfattningarna och växtskyddskontrollen har ändrats på grund av den omfattande totalreformen av EU:s lagstiftning om växtskydd. I auditeringen bedömdes det nationella verkställandet av lagstiftningsändringarna och hanteringen av förändringarna samt bedömdes ökningen av aktörernas ansvar och kompetens inom växtskyddskontroll. Auditeringen gällde i synnerhet verkställandet av växtpasssystemet. Före auditeringen intervjuades intressentgrupper om aktuella frågor inom växtskyddskontroll.

Livsmedelsverket genomförde en kedjeauditering för övervakningen av växtpasssystemet under perioden 14.11–28.11.2022. Övervakningsmyndigheter inom växtskyddskontroll auditerades vid Livsmedelsverket och Närings-, trafik- och miljöcentralen. Auditeringen genomfördes genom att granska dokument och de elektroniska system som används i övervakningen, samt genom att intervjua tillsynsmyndigheter på distans.

Totalreformen av lagstiftningen om växtskydd påverkade i stor utsträckning verksamheten för tillsynsmyndigheterna, intressentgrupperna och aktörerna. Livsmedelsverket inledde förberedelserna inför totalreformen och projektet för att genomföra reformen i god tid.

Vid övervakningen av växtpasssystemet övergick man från myndighetsledda övervakningar till övervakning av aktörens egenkontroll. Inom ramen för projektet genomfördes omfattande reformer, bl.a. webbutbildning och tentamen för aktörer, utbildning av inspektörer, reform av anvisningarna för kontrollen av växtskydd, utveckling och ibruktagande av Touko-tjänsten inom växtskydd samt ändringar i ELMO-IT-systemet. Reformerna fördröjdes på grund av förseningar i EU:s lagstiftning på lägre nivå och covid-19-epidemin.

Myndigheterna har sökt kundorienterade lösningar för att tillämpa de nya kraven för växtpasssystemet och utveckla tjänsterna. Det är viktigt att påskynda ibruktagandet av den elektroniska kundservicen och säkerställa resurserna som ska användas. Aktörernas kompetens har säkerställts bland annat genom utbildning samt genom rådgivande och coachande övervakningsmetoder. Myndigheterna bedömer att aktörernas ansvarstagande för växtskydd är på en god nivå.

Ett gott samarbete i myndighetskedjan och nära kommunikation med kunderna främjar genomförandet av reformen för växtpasset. Aktiv kommunikation via många kommunikationskanaler främjar medvetenheten om växtskydd även bland medborgarna.

Reformprojektet har slutförts genom tydligt ledarskap och ansvarsfördelning. Utvecklingen av övervakningen och myndigheternas arbetssätt i tillsynskedjan är lämpliga för att verkställa övervakningen och för att uppnå de uppsatta målen. Genomförandet av totalreformen av lagstiftningen om växtskydd har krävt och kräver fortfarande stora resurser av tillsynsmyndigheterna.

Övervakningen av växtpasssystemet kan göras mer krävande och effektiv om övervakningssystemet leds i enlighet med principen om kontinuerlig förbättring. Analysen av den insamlade informationen om övervakningen och utvärderingen av hur de strategiska och övriga uppställda målen har uppnåtts kunde utvecklas. Riktlinjerna för myndigheternas förvaltningsbeslut ska granskas. I övervakningen konstaterades fem god praxis och fyra avvikelser i enlighet med kraven i lagstiftningen.